

Goni. Su Parcu de Pranu Muttedu

Unu de is giassos prenuràgicos prus imponentes, relevantes e particulares de sa Sardigna, s'agatat in su sartu de su Comunu de Goni, in sa regione istòrica de su Gerrei, in sa parte tzentru-orientale de su sud de s'ìsula.

Cun un'istèrrida de 200.000 metros cuadros e postu in mesu a matas de suèrgiu seculares de is montes de su Gerrei, est unu de is sites archeològicos prus ispantosos e importantes de totu sa Sardigna. A pagos chilòmetros dae sa bidda de Goni, a costadu de sa provintziale pro andare a Casteddu (nimancu a un'ora dae su cabulogu), si podet ammirare su parcu de Pranu Muttedu, una

tanca ischistosa chi acasàgiat unu cumplèssu monumentale prenuràgicu mannu, 'partzidu' in prus partes. A nord, in localidade Su Crancu, agatamus sa is pinnetas de sa necròpoli. A sud de su bidditzolu, s'agatant is interros de Pranu Muttedu e de Nuraxeddu, ingirados dae medas menhir, in còpias, in allinimentu o a s'internu de is tumbas etotu, e de fràigos tundos cun possìbile funtzione sacrale. Galu prus a sud agatamus sa necròpoli a domus de Janas de Genna 'Accas cun tres tzirculos de tumbas.

In cussa cussòrgia si podent bìdere fintzas àteras istruturas: interessantes is restos de su dolmen a allée couverte de Baccoi. S'ispantosidade de su giassu dipendet fintzas dae sa prus arta cuntzentratzione de menhir chi si connoscat in Sardigna: belle 60, collocados in manera vària, in còpia, in allinimentos, in grupos piticos, a bortas in is matessi architaturas tumbales. Sunt de su tipu 'protoantropomorfu', a forma ogivale e superfitzie anteriora lada. Is sepulcros sunt costituitos dae duos o tres aneddos cuntzèntricos de pedras, a bortas gradonados pro poderare s'istrutura. A su tzentru, s'aposentu funeràriu, acantu si podet intrare pro mèdiu de unu passadissu formadu dae lastrones ortostàticos cobertos a "piatabanda". Is tzellas internas sunt tzirculares o illonghiadas, in segunda de su nùmeru de interros. Is coberturas fiant tabulares o a pseudovolta. Sa tumba II presentat intrada, antizella e tzella funerària istuvidas in duos distintos blocos pedrosos bene postos: pro sa traballadura fine e pro su disinnu architetonicu regorrdant is interros a domus de Janas. Is iscavos ant permitidu de agatare vasos miniaturistici, puntas de fritza in ossidiana e vàrios àteros ogetos, comente unu pugnaleddu in seltze e un'istrale minore in pedra bianca. In base a is manufatos si podet pensare chi su cumplèssu siat de su Neoliticu reghente (3200-2800 a.C) cun 'insertadas' tardas finas a su 2600 a.C.

Su parcu est frunidu servitzios, billeteria e cartellos descriptivos. Est possìbile fintzas fàghere una bisita multimediale, opuru èssere acumpangiadu dae ghias. Su giassu est provistu de mesas pro papare e tastare is produtos de sa coghina locale.